

M Ø T E

i EØS-utvalget

(KML)

tirsdag den 22. oktober kl. 15.15

Justiskomiteens medlemmer var også innkalla for å delta i behandlinga av sak 1.

Møtet vart leidd av leiaren i EØS-utvalet, Haakon Blankenborg.

Til stades var: Frå utanrikskomiteen: Haakon Blankenborg, Marit Arnstad, Kjell Magne Bondevik, John Dale, Kaci Kullmann Five, Kirsti Kolle Grøndahl, Brit Hoel, Ragna Berget Jørgensen, Anne Enger Lahnstein, Ranveig Frøiland (for Hallvard Bakke) og Paul Chaffey (for Erik Solheim).

Frå EFTA/EØS-delegasjonen: Einar Steensnæs, Reidar Johansen, Vidar Bjørnstad (for Roger Gudmundseth).

Frå justiskomiteen: Anders C. Sjaastad, Jan Otto Fredagsvik og Anne Helen Rui.

Av Regjeringens medlemmer var til stades: Handelsminister Grete Knudsen og justisminister Grete Faremo (sak 1).

Følgjande embetsmenn vart gitt adgang til møtet: Ekspedisjonssjef Atle Leikvoll, Utanriksdepartementet, ekspedisjonssjef Enok Nygaard, Utanriksdepartementet, byråsjef Beate Ekeberg, Utanriksdepartementet, førstekonsulent Monica Ness, Utanriksdepartementet og førstekonsulent Rolf Chr. Trolle Andersen, Justisdepartementet.

Videre var til stades komiteens sekretær, Åge B. Grutle.

Dagsorden:

1. Redegjørelse av justisministeren om status for direktivforslag om patentering av bioteknologiske oppfinnelser, p.t. til behandling i Europaparlamente
2. Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 25. oktober 1996. Se vedlagte brev fra Utanriksdepartementet, datert 15. oktober d.å., med oversikt over de relevante rettsakter.
3. Eventuelt

(KML)

LEIAREN: Er det nokon som har merknader til sakslista? - Det er det ikkje. Er det nokon som allereie no varslar saker under Eventuelt, slik at vi kan ha ei oversikt over det? Eg ser då bort frå dei sakene som dreier seg om EØS-komiteens dagsorden. - Det er det ikkje.

Sak nr. 1

Redegjørelse av justisministeren om status for direktivforslag om patentering av bioteknologiske oppfinnelser, p.t. til behandling i Europaparlamentet.

STATSRÅD GRETE FAREMO: I EU arbeider man igjen med et utkast til direktiv om rettsbeskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser. Allerede i 1988 la kommisjonen fram et første utkast til slikt direktiv. Dette verserte fram og tilbake i EU-systemet inntil Europaparlamentet forkastet det 1. mars i fjor. EU-kommisjonen har sett det som svært viktig å få til en EU-regulering av disse spørsmålene så snart som mulig, og har jobbet hardt for å utforme et nytt direktivutkast. Allerede 13. desember 1995 fremla derfor kommisjonen et nytt utkast til direktiv om rettsbeskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser, hvor kommisjonen har søkt å ta hensyn til Europaparlamentets innvendinger mot det tidligere utkastet. Det nye utkastet ble i januar i år framlagt for Europaparlamentet, der det for tiden er til behandling i fem ulike komiteer.

Først vil jeg gi en kort oppsummering av de viktigste synspunktene som har ligget til grunn for Regjeringens håndtering av direktivutkastet. Deretter vil jeg redegjøre for noen av hovedpunktene i utkastet. Jeg vil også si litt om hvordan Regjeringen har behandlet utkastet til nå, og til slutt litt om håndteringen framover.

St.meld. nr. 36 for 1990-91 inneholder Regjeringens syn på spørsmålene om patentering av bioteknologiske oppfinnelser. Regjeringen uttalte her at det er et mål å opprettholde en patentlov uten omfattende unntaksbestemmelser for særlige typer oppfinnelser, men at det likevel bør være visse begrensninger i adgangen til å patentere bioteknologiske oppfinnelser. Regjeringen oppsummerer de ønskede begrensningene slik:

1. Det bør ikke åpnes adgang for patentering av dyr og planter.
2. Det bør ikke åpnes for patentering av framgangsmåter for framstilling av dyr og planter.

(KML)

3. Det bør ikke være adgang til å patentere naturlig forekommende biologisk materiale.

Gjeldende norsk rett om patentering av bioteknologiske oppfinnelser er forankret i patentlovens § 1 fjerde ledd nr. 2. Tolkningen av denne bestemmelsen må anses fastlagt gjennom St.meld. nr. 8 for 1990-91 Om bioteknologi og St.meld. nr. 36 for 1990-91 Tilleggsmelding om bioteknologi m.m. Det er sikker rett at det ikke er adgang til patentering av oppfinnelser som består i dyr eller planter eller i framgangsmåter for framstilling av dyr eller planter. Derimot er det etter etablert praksis på visse vilkår adgang til å patentere oppfinnelser som består i naturlig forekommende biologisk materiale, forutsatt at det ikke dreier seg om biologisk materiale slik det forekommer i naturen. Dette har handelsministeren redegjort nærmere for i sitt brev av 25. august 1992, inntatt i Innst. S. nr. 248 for 1991-92 på sidene 112-114. Som dere husker, sluttet Stortingets kommunal- og miljøvernkomite seg i Innst. S. nr. 155 for 1990-91 side 9 til Regjeringens syn på disse spørsmålene.

Etter det foreliggende direktivutkast artikkel 4 nr. 2 skal alt biologisk materiale som er framstilt ved en framgangsmåte som ikke er vesentlig biologisk, bortsett fra plantesorter og dyreraser som sådanne, være patenterbart. Det framgår av bestemmelsen at planter og dyr er omfattet. Av artikkel 7 følger det at også framgangsmåter for framstilling av plantesorter og dyreraser, bortsett fra vesentlig biologiske framgangsmåter for framstilling av planter og dyr, skal være patenterbare. Det vil imidlertid fortsatt være adgang til å nekte patent på oppfinnelser hvis utnyttelsen ville stride mot sedelighet eller offentlig orden, forutsatt at utnyttelsen ikke anses for å være i strid med sedelighet eller offentlig orden bare fordi den er forbudt.

I artikkel 3 er det gjort et forsøk på å trekke grensen mellom patenterbare oppfinnelser og ikke-patenterbare oppdagelser når det gjelder det menneskelige legemet og deler av dette. I nr. 1 fastslås det at det menneskelige legemet og deler av dette i naturlig tilstand ikke skal kunne anses som patenterbare oppfinnelser. I nr. 2 presiseres det likevel at en del av det menneskelige legemet som er isolert fra dette legemet eller som på annen måte er framstilt ved hjelp av en teknisk prosess, skal være patenterbar, selv om den i oppbyggingen er identisk med naturlig forekommende biologisk materiale. Dette innebærer bl.a. at en kunstig framstilt gen-sekvens kan være patenterbar, selv om det viser seg at den samme sekvensen finnes i det menneskelige legemet. Også artikkel 8 slår fast at en oppfinnelse som angår biologisk materiale, ikke skal anses som en oppdagelse eller å mangle nyhet bare av den grunn at det allerede eksisterer i naturen. Mens artikkel 3 gjelder det

(KML)

menneskelige legemet og deler av dette spesielt, gjelder artikkel 8 biologisk materiale generelt.

Artikkel 10 fastsetter hovedreglene om enerettens omfang. Noe forenklet sagt er poenget her at patentet skal strekke seg til senere generasjoner av patenterte dyr, planter og mikroorganismer.

Artikkel 12 og 13 oppstiller begrensninger i patentrettens omfang. Jeg nevner særlig at det i artikkel 13 nr. 1 er gjort unntak for bønders  ttak fra egen avling av patenterte planter til bruk som s vare. Dette unntaket er knyttet til det tilsvarende unntaket i forordningen om beskyttelse av plantesorter, som detaljert regulerer for hvilke planter og på hvilke betingelser bønder skal ha en slik rett. I artikkel 13 nr. 2 er det videre gjort et unntak for "livestock", dvs. husdyr, som er nytt i forhold til de tidligere utkastene.

Regjeringen har i tråd med sine uttalelser bl.a i St.meld. nr. 36 for 1990-91 arbeidet for å redegjøre for de norske synspunktene i flere ulike fora internasjonalt. I forbindelse med behandlingen av det forrige direktivutkastet ble synspunktene i St.meld. nr. 36 formidlet både i EØS-komiteen i juli 1994 og i COREPER i september 1994. Etter at det nye utkastet ble lagt fram i desember i fjor, formidlet Norge på nytt de norske synspunktene på møtet i EØS-komiteen 26. januar i år. Disse synspunktene er siden blitt utdypet på flere ekspertmøter mellom EFTA-landene og EU-kommisjonen. De norske synspunktene er også kommet til uttrykk i et felles EFTA-posisjons-papir, som ble overlevert EU-kommisjonen på EØS-komiteens møte 27. september i år. I tillegg er synspunktene blitt formidlet gjennom mer uformelle kanaler, bl.a. via nordiske kontakter og enkelte nøkkelpersoner i Europaparlamentet.

Håndteringen framover vil være avhengig av direktivutkastets behandling i EU og beslutningsprosessen der. Resultatet av første gangs behandling i Europaparlamentet ventes i løpet av inneværende år. Etter at Europaparlamentet har avgitt sin uttalelse, vil Rådet vedta en felles holdning. Den felles holdningen meddeles Europaparlamentet, som etter bestemte regler om framgangsmåten og forholdet til Rådet kan godkjenne, ændre eller forkaste forslaget. Kommer Europaparlamentet og Rådet til enighet om rettsakten, er det Rådet som skal vedta den.

EU-kommisjonen har lagt opp til at direktivet skal vedtas innen utgangen av 1997, men framdriften er i prinsippet utenfor kommisjonens kontroll. Det er fortsatt høyst usikkert om direktivet blir vedtatt og i så fall n r, og hvilket innhold det da vil ha. Det er imidlertid grunn til å tro at EU vil anse et eventuelt direktiv for å være EØS-relevant, slik man

(KML)

har ansett de andre direktivene om harmonisering av immaterialretten for å være det.

Regjeringen vil fortsatt benytte enhver passende anledning til å markere overfor EU at direktivutkastet er problematisk for Norge. Når beslutningsprosessen i EU er kommet noe lenger, og det med større sikkerhet kan sies noe om det endelige innholdet, vil direktivutkastet bli sendt på en nasjonal høring, slik det er skissert i Ot.prp. nr. 73 for 1995-96, som nylig er lagt fram.

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Dette er, tror jeg, alle enige om er en viktig sak, som vi har drøftet i ulike sammenhenger både i forbindelse med nasjonal og internasjonal politikk tidligere. Jeg vil i grunnen bare understreke viktigheten av at Regjeringen bruker enhver passende anledning, som det ble sagt, til ikke bare å minne om, men til sterkt å understreke at dette direktivutkastet for Norge - etter mitt syn - er uantagbart.

Det var vanskelig i farten å fange opp alle detaljene og nyansene i det justisministeren nå redegjorde for. Men jeg fikk i hvert fall, følte jeg, nok informasjon til å kunne konstatere at dette ligger klart utenfor det som er norsk patentpolitikk vedtatt av stortingsflertallet, og enda mer utenfor det et mindretall gikk inn for, som jo var ytterligere å stramme inn på noen punkter i forhold til det som ble vedtatt. Jeg vil bare varsle at Kristelig Folkeparti vil stille seg uhyre kritisk til et resultat som måtte ligge i nærheten av det som det her er redegjort for. Jeg vil tro at det også vil være problematisk for Regjeringen og stortingsflertallet om en skulle komme ut av det slik det nå ser ut til, så jeg regner med at Regjeringen også av den grunn vil bruke all mulig styrke og kløkt for å hindre at det skulle bli et EØS-relevant direktiv langs de linjer det nå er redegjort for.

KACI KULLMANN FIVE(H): Jeg har forstått det slik at Regjeringen her følger opp de flertallsvedtak og synspunkter som er kommet til uttrykk i Stortinget, og det gjør den vel klokt i å gjøre. Vi har selvfølgelig ikke på noen måte noen innvendinger mot at man gjør det, og at man benytter enhver anledning, slik statsråden sa, til å forsøke å påvirke med norske synspunkter. Men jeg vil gjerne spørre i den forbindelse om vi er fullt inne på ekspertplan. Justisministeren nevnte at man hadde tatt opp de norske posisjonene og redegjort for disse i flere ekspertmøter, men er vi her inne på deler av ekspertnivået, eller er vi fullt inne i det forberedende ekspertarbeidet?

(KML)

LEIAREN: Det var ein svært kompetent kommunalkomite som avgav innstilling iallfall.

MARIT ARNSTAD (SP): Senterpartiets utgangspunkt er at en ikke skal godta noen form for patent på levende organismer. Jeg forstår at Regjeringen arbeider ut fra det flertallet i Stortinget har sagt. Det har i den sammenheng også vært et mindretall i Stortinget, som Senterpartiet har tilhørt, som har ønsket seg en enda strengere fortolkning av regelverket. Blant annet gjelder det når en bruker en del av det menneskelige legemet, isolerer det og så framstiller et kunstig eller et parallelt produkt. Jeg forstår at det er noe av det som kan være aktuelt etter det direktivutkastet som foreligger. Likeledes har det også vært diskusjon i Stortinget om det i det hele tatt er mulig å bruke begrepet "oppfinnelse" om noen form for levende organismer eller del av levende organismer.

Jeg synes at dette er et viktig spørsmål, men også til dels komplisert stoff. Jeg regner med at Regjeringen her vil gjøre det den kan for å følge opp det et flertall i Det norske storting har sagt. Vi som utgjør mindretallet, vil ha synspunkter i retning av det vi har uttalt tidligere i Stortinget. Dette stoffet er såpass komplisert at det, når en får en slik redegjørelse over bordet, kunne vært nyttig for EØS-utvalgets medlemmer å få redegjørelsen skriftlig, omdelt, slik at en fikk muligheten til å gå nøyere inn på de enkelte delene av det som nettopp ble sagt. Det er en oppfordring jeg vil komme med til lederen, om han kan gjøre det mulig for utvalgets medlemmer å få tilgang til redegjørelsen skriftlig, slik at vi er forberedt på den behandlingen som må komme videre.

(EK)

PAUL CHAFFEY (SV): Så vidt jeg skjønner, er dette i en relativt tidlig fase i EU også. Selv om det jo har vært jobbet med i mange år, er det ikke dermed sagt at man kommer til noe resultat.

Ut fra den redegjørelsen som nå er gitt, syns jeg det er vanskelig å få full oversikt over alle sidene ved dette. Men som andre har vært inne på, har det vært en viss uenighet også i Stortinget om hvor restriktiv man skal være. Vi har stått sammen med Kristelig Folkeparti og Senterpartiet i de spørsmålene som går på patent på liv, og jeg ser nok for meg at uansett hva slags utforming dette får, vil det være vanskelig for oss å akseptere at man i direktivs form skal regulere dette området.

(EK)

Hvis Regjeringen etter hvert kommer til at den har til hensikt å anbefale at Norge skal slutte seg til noe, tror jeg behandlingsmåten blir veldig viktig her, og når det er sagt at dette skal ut på en nasjonal høring, tror jeg det er viktig. Jeg tror også det er viktig at man får behandlet dette i Stortinget på et tidlig tidspunkt, slik at vi ikke har den vanlige behandlingsmåten hvor Stortinget kommer inn i etterkant av møtene i EØS-komiteen og strør sand på vedtak som allerede er gjort. Dette er av de direkte jeg tror det vil være størst interesse for, og som helt klart er mer dramatisk i sitt innhold enn veldig mange andre spørsmål som blir diskutert i EØS-sammenheng.

Jeg vil anbefale Regjeringen å legge veldig stor vekt på prosessen, diskusjonen og måten man kommer fram til en endelig beslutning i dette spørsmålet på.

LEIAREN: Når det gjeld den utgreiinga som vart framført her - og det som står i protokollen - er det sjølvsagt tilgjengeleg for utvalets medlemmer. Men dersom det er mogleg eventuelt å gi ein versjon som kan vere fritt tilgjengeleg, i samsvar med det som Marit Arnstad spør om, vil det vere ein fordel. Så om anten det som er framført, eller ein versjon med hovudinholdet kan bli sendt til Stortinget, vil det vere nyttig for dette utvalet og for Stortinget i det heile.

Justisministeren vil svare på spørsmål som er stilte.

STATSRÅD GRETE FAREMO: Jeg har notert meg de synspunktene som er kommet rundt bordet, og kan - for å gå rett på dette med hvor vi har gjort oss gjeldende - ta spørsmålet fra Kaci Kullmann Five.

I og med at ekspertperioden nå er over, er saken i Europaparlamentet. Som jeg nevnte, er det fem komiteer som har saken til behandling. Vi har allerede gjort våre synspunkter gjeldende i en av de fem komiteene som har hatt saken til behandling, og vil selvsagt følge opp i forhold til de komiteene som nå har saken til behandling.

Jeg syns også, på samme måte som det er kommet til uttrykk her, at det er grunn til å understreke behovet for en grundig nasjonal behandling, og Regjeringen legger opp til det. Denne saken går derfor

(EK)

etter planen ut på en nasjonal høring etter at saken er kommet noe lenger, og det har blitt noe mer avklaring i parlamentet, og selvsagt også etter at kommisjonen har hatt anledning til å oppsummere de synspunktene som er kommet til uttrykk i parlamentet, slik at vi ikke sender ut noe som senere undergår en større forandring i EU-systemet.

Jeg har prøvd å gi noen skisser for framdriften, men som jeg sa, ligger det heller ikke til et enkelt organ innen EU å styre framdriften.

Jeg legger med glede igjen et eksemplar av redegjørelsen så utvalget får se de datoene som vi så langt har fått på bordet. Likevel må vi ta det forbehold at man klarer å holde sine egne frister. Dette er spørsmål som også trenger en grundig diskusjon i EU selv. Som Paul Chaffey var inne på, har denne saken en lang forhistorie før det forrige utkastet ble forkastet i mars 1995.

LEIAREN: Fleire har ikkje bede om ordet i denne saka, og vi går då over på dei ordinære sakene i utvalet.

Sak nr. 2

Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 25. oktober 1996. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 15. oktober d.å., med oversikt over de relevante rettsakter.

LEIAREN: Vi tar utgangspunkt i lista frå departementet og kjem tilbake til dei andre sakene på EØS-komiteens dagsorden seinare.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Fem av de seks sakene som er omtalt i den listen som er tilsendt på forhånd, vil komme opp i EØS-komiteen 25. oktober. To av sakene gjelder rettsakter som endrer avtalens vedlegg. To gjelder endring av protokoll 31 som følge av at EFTA-landene skal delta i Fellesskapets handlingsprogram for like muligheter for kvinner og menn og EURES-nettverket. Den femte saken gjelder forlenning av bestemmelsene i det 7. skipsbyggingsdirektivet. Vedtak om innlemmelse av rådsdirektiv 95/39/EF om maksimumsgrenser for restverdier av plantevernmidler på og i korn og i næringsmidler av animalsk opprinnelse er utsatt. Men det er av tekniske grunner.

(EK)

Den første rettsakten på listen som forventes å komme opp, er direktivet på side 2 om rettslig vern av databaser. Formålet med dette direktivet er å sikre likt opphavsrettslig vern av databaser innenfor hele det indre markedet. Direktivet baserer seg på prinsippene som er nedfelt i Bern-konvensjonen om vern av litteratur og kunstnerisk eiendomsrett, som også Norge er bundet opp av. Dette direktivet vil gi bedre vern enn det som oppnås ut fra norsk rett i dag, og derfor vil åndsverksloven bli endret i samsvar med dette. Vi vil selvfølgelig ta forbehold om Stortingets samtykke i EØS-komiteen, og vil legge frem en proposisjon for Stortinget om innhenting av slikt samtykke i løpet av høsten.

Den andre rettsakten, som står på side 2 og 3, gjelder stoffer som bryter ned ozonlaget. Denne forordningen er gitt til gjennomføring av Montreal-protokollen om stoffer som reduserer ozonlaget, og som også Norge er bundet av. Denne protokollen - og dermed også forordningen - er i hovedsak allerede gjennomført i Norge ved våre forskrifter. Men forordningen er strengere enn protokollen for hydrofluorkarboner, og Norge vil her følge den nye forordningen. En forskrift om dette har vært ute til høring og forventes å tre i kraft i løpet av første halvår neste år.

Men Norge har på den annen side strengere regler enn den nye forordningen når det gjelder bruk av stoffene og av enkelte produkter som inneholder stoffene. Ut fra EØS-avtalen kan vi opprettholde våre egne ordninger på dette området uendret.

På side 3 og 4 omtales forlengelsen av det 7. skipsbyggingsdirektivet, som skal sikre at vi fortsatt kan gi støtte til vår skipsbyggingsindustri til og med 31. desember 1997, med mindre ikke OECD-avtalen ratifiseres av alle land, også USA, som nå mangler. Dette er viktig for norsk skipsbyggingsindustri og har vært omtalt tidligere.

På side 4 og 5 i listen omtales EFTA-landenes deltakelse i handlingsprogrammet for like muligheter for menn og kvinner. Dette er i tråd med norsk likestillingspolitikk. Programmet yter både finansiell og faglig støtte til prosjektet. Hvis vi går inn i dette, betyr det bl.a. at private organisasjoner og lokale myndigheter i Norge kan søke om en delfinansiering på opptil 60 pst. av kostnadene.

På side 5 i listen omtales deltakelse i EURES-nettverket. Vi har vært tilkoblet dette nettverket helt siden 1994 som følge av EØS-komiteens beslutning i 1994. Men vi har ikke deltatt i finansieringen av det. Deltakelsen som vi nå går inn på, gir

(EK) også oss muligheter for å ha et bredt kontaktnett på konsulentplan med andre EØS-land og derfor utvide våre kunnskaper om arbeidsmarkedet og de praktiske systemer som også finnes i de øvrige landene. Da tror jeg også vi blir bedre i stand til å gi norske borgere bedre muligheter for å undersøke arbeidsmarkedet i en del av EØS-landene som vi nå ikke har oversikt over.

(AGK)

KACI KULLMANN FIVE (H): Vi har ikke fra vår side problemer med noen av disse sakene, men jeg har et spørsmål om deltagelsen i handlingsprogrammet for likestilling og EURES-nettverket. Der er det omtalt hva dette vil koste foreløpig beregnet for 1997, og jeg vil spørre om disse summene er inkludert i 1997-budsjettet på de respektive poster.

REIDAR JOHANSEN (SV): Det gjelder det første direktivet om plantevernmidler. Det er så vidt jeg skjønner, utsatt. Det er ikke godt å vite når det vil dukke opp. Fra vår side er vi ikke mot at man reduserer maksimumsverdiene på stoffene som EU legger opp til, men det må vi kunne gjøre også på annet grunnlag. Konsekvensene av direktivet for ett næringsmiddel, nemlig korn, er etter mitt syn så negative at vi ville vurdere veto. Men det vil jeg komme tilbake til i et annet møte.

Jeg har i tillegg et spørsmål når det gjelder rådsforordningen som gjelder stoffer som bryter med ozon-laget. Regjeringen skriver at i henhold til EØS-avtalens artikkel 75 vil de norske forskriftene forbli forholdsvis uendret. Jeg ber handelsministeren redegjøre for hvor sterkt vernet er for at Norge kan opprettholde disse forskriftene.

Så et spørsmål til et direktiv som mitt sekretariat har gjort en grundig jobb med, som jeg ikke akkurat nå finner her i papirmengden. Det gjelder kommisjonsdirektivet om endring i kapitaldekningskravet. Dersom statsråden kan svare på følgende spørsmål nå, er det fint. Hvis det er mulig å få det ettersendt, er det nesten like bra. Hva slags konsekvenser vil dette direktivet ha for norske finansinstitusjoner eller for staten? Regjeringen sier at det ikke vil ha nevneverdige konsekvenser. Betyr det ingen endringer eller noen endringer? Det gjelder direktiv 345 L0067.

MARIT ARNSTAD (SP); Først vil jeg gjerne ha bekreftet i forhold til KFK-forordningen at Norge ubetinget vil kunne opprettholde et importforbud fra alle land og et generelt bruksforbud som i dag. Det at forskriftene våre ikke skal endres, betyr ikke at vi på noen måte trenger å lempe verken på bruksforbudet eller importforbudet.

Hele det første direktivet om næringsmidler er endringer av flere direktiv som vi har diskutert i EØS-utvalget. Det viktigste av disse direktivene er vel det som ble behandlet sist gang om plantevernmidler. Det som gjenstår nå, er mindre omfattende enn det vi behandlet på siste møte. Men det prinsipielle spørsmålet knyttet til begge direktivene står fast, nemlig at en her fra-

(AGK)

viker det som er sagt i EØS-proposisjonen om at Norge på de områdene vi trenger å ha strengere miljøregler, skal kunne opprettholde slike regler. Det gjelder i dette direktivet bare på ett punkt, men sett i sammenheng med det forrige direktivet og de prinsipielle sidene ved det spørsmålet, er det Senterpartiets holdning at en heller ikke bør slutte seg til dette direktivet.

Om en bruker artikkel 75 i EØS-avtalen som en begrunnelse for å opprettholde sine egne regler når det gjelder KFK, er det nettopp knyttet til miljøvern. Hva er det som gjør at miljøgarantien i § 75 brukes på KFK-direktivet, men ikke i forhold til direktiv som angår innhold av plantevernmidler og miljømessige konsekvenser i forhold til det?

Det er de spørsmålene jeg har. Senterpartiets holdning til det prinsipielle er at også når det gjelder plantevernmidler, som er et meget viktig miljøspørsmål, bør det være mulig å opprettholde strengere regler. Det prinsippet fraviker vi på dette direktivet, som vi gjorde på direktivet som ble behandlet sist gang. Da hjelper det lite om en på enkelte områder skjærper det norske regelverket.

EINAR STEENSNÆS (KRF): Her er det kommet et svar til Senterpartiets stortingsgruppe når det gjelder den første rettsakten og det er ikke den som har påkalt størst interesse fra oss i Kristelig Folkeparti. Jeg tror bare jeg skal legge i depot en sterk skepsis hos oss med hensyn til konsekvensene av dette i EØS-avtalen og at vårt votum går sterkt i retning av å anbefale Regjeringen å motsette seg at så skjer. Jeg har bare lyst til å varsle den holdningen.

Så har jeg et spørsmål, og det gjelder vernede databaser: Det er egentlig et stort internasjonalt problem å ha vern om databasene, og med den store nettverksbyggingen en har mellom databasene er det ikke bare et spørsmål om å sikre likt regelverk innen det indre markedet. Det er positivt, men det får først verdi praktisk når en får en internasjonal samhandling på dette. Ligger det også slike dimensjoner i dette, og er statsråden i stand til å svare på om vern av databaser også innebærer at det her tas initiativ for å få et internasjonalt forpliktende regelverk på dette området? Så vil jeg bare si at jeg beklager at jeg må gå. Jeg må nå et tog. Det sitter andre og tar imot svaret.

LEIAREN: Da har vi fått det protollført.

(AGK)

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Først til Kaci Kullmann Five som spurte om det budsjettmessige i tilknytning til 1997. Svaret på det er ja, det er tatt med.

Johansen spurte om hvorfor dette direktivet var utsatt. Det er av tekniske grunner, så jeg regner med at det kommer opp på neste møte. Det vil kunne avstedkomme en grundigere diskusjon eller spørsmålsrunde også i mellomtiden hvis det er enkelte partigrupper som har spørsmål knyttet til dette.

Når det gjelder kapitaldekningskravet, mener jeg vi hadde det oppe forrige gang. Vi har vel svart på det, men jeg vil gjerne ta imot de skriftlige spørsmålene.

Når det gjelder ozonlaget og hvor sterkt vernet om å kunne opprettholde våre strengere krav er, viser jeg til EØS-avtalens artikkel 75. Vi kan holde høyere standard, men vi må holde en høyere standard på områder der vi kan legge frem at det reelt sett er det vi gjør, og at det har betydning for helse, miljø og sikkerhet. De endringene som blir foreslått i EØS-komiteen, og som like fullt gir oss en mulighet til å ivareta helse, miljø og sikkerhet, har Norge gått inn på. Hvis det er i tråd med det som vi har, har vi ikke noen begrunnelse for ikke å anta et direktiv.

Til Marit Arnstad, som spør om ozonlaget også. Vi foretar ikke noen endringer helt konkret i forhold til vårt eget regelverk om dette.

Den saken som Marit Arnstad og Senterpartiet for øvrig har konsentrert seg om, næringsmidler, 95/39EF er utsatt. Da vi hadde saken oppe forrige gang, tok Marit Arnstad opp at Regjeringen her var på faneflukt bort fra sin holdning om et høyere nivå der vi ønsket. Jeg vil på det sterkeste tilbakevise at det bryter med det som ble sagt i EØS-proposisjonen om muligheten for å opprettholde miljøkrav der de er strengere enn de andre avtalepartenes. Regjeringen sa i proposisjonen at EØS-avtalens miljøregelverk ikke er til hinder for at Norge kan ha strengere regler nasjonalt så lenge de ikke strider mot andre deler av avtalen. Det ble også sagt at EØS-avtalens målsetting er at det skal legges til grunn et høyt beskyttelsesnivå for helse, sikkerhet og miljø i den videre utvikling av felles regler.

Det følger ikke av dette at man skal holde fast på strengere nasjonale regler av prinsipp, uansett om det skulle være nødvendig av hensyn til helse, sikkerhet og miljø eller ikke. Norske fagmyndigheter, Statens næringsmiddeltilsyn, så ingen helsemessige betenkeligheter med å akseptere den rettsakten som Arnstad her refererer til og reagerte på, fordi den inneholder totalt sett en skjerpning av det norske regelverket. Ved at vi går inn på dette gir vi ikke fra oss muligheten til å opprettholde strengere nasjonale regler,

(AGK)

selv om vi aksepterer en rettsakt som på noen enkelte punkter kunne medføre økning av de tillatte restverdiene. Det viktigste er at denne økningen ikke ble ansett som å ha noen helsemessige ulemper, og at rettsakten derfor totalt sett innebærer en skjerping av det norske regelverket.

Når det gjelder Einar Steensnæs' kommentar om den første saken, tar vi med oss betenkelighetene som kommer fra Kristelig Folkeparti. Den saken hadde vi en gjennomgang av på forrige møte.

Einar Steensnæs tok også opp vern av databaser, om denne saken er en begynnelse til noe som går inn i en større helhet. Det har ikke jeg noe grunnlag for å gå inn på her i dag.

(GSR)

MARIT ARNSTAD (SP): Jeg må si at jeg reagerer litt på forklaringa når det gjelder spørsmålet om å opprettholde strengere miljøstandarder. Sjøl om - jeg har fått svarene på bordet her i dag og har lest litt - det sies at Norge kan opprettholde forbud mot plantevernmidler som er tillatt brukt i andre EØS-stater, er det samtidig et faktum at vi må godta høyere maksimumsverdier av rester av plantevernmidler i produkter enn det vi i dag gjør. Jeg regner med at det er en grunn til at Norge i dag har en forskrift som tillater 1 mg av det stoffet som her er aktuelt, mens det etter EØS-direktivet nå blir hevet til 5 mg. Jeg regner med at det ikke er helt uten grunn at Norge hittil har holdt det på en grense på 1 mg, som nå foreslås femdoblet. Det kan være ulike meninger om hva som er nødvendig av hensyn til helse, sikkerhet og miljø, men det er et faktum at det ble sagt klart og brukt aktivt i debatten om EØS-proposisjonen at Norge kan opprettholde sine egne krav der de er strengere enn andre avtalepartneres av hensyn til miljøet.

For Senterpartiets del synes vi at dette med rester av plantevernmidler er en meget viktig problemstilling i denne sammenheng. Å si at det totalt sett ikke medfører en forverring, virker på meg som om man setter en fot i ei bønne med kaldt vann og en fot i ei bønne med kokende vann, og etterpå sier at det var omtrent passe varmt. Altså: Det at en skjerper regelverket på noen områder, er vel og bra, men det skal ikke samtidig være nødvendig å svekke regelverket på andre områder. Senterpartiet vil opprettholde det vi tidligere har sagt om disse rettsaktene. Vi påpeker at sjøl om den rettsakten som behandles i dag, ikke er av de mest omfattende, så er det grunn til å se disse rettsaktene i sammenheng. Det kommer vi også til å gjøre når det gjelder framtidige rettsakter knyttet til den typen problemstillinger.

Jeg har et spørsmål knyttet til det svaret vi fikk fra statsråden i dag - hvis jeg kan ta det?

LEIAREN: Gjeld det same sak?

MARIT ARNSTAD (SP): Nei, det gjelder et spørsmål om veterinære forhold som ble stilt sist.

LEIAREN: Da kjem vi tilbake til det.

(GSR)

REIDAR JOHANSEN (SV): Vi vil komme tilbake til den prinsipielle diskusjonen om dette med plantevernmidler i neste runde, men jeg vil likevel be statsråden avkrefte eller bekrefte med hjemmel i EØS-avtalen om det er slik at vi fortsatt ikke på nasjonalt grunnlag kan heve eller senke de maksimumsverdiene som ligger i EUs direktiv, uavhengig av om vi tiltrer dette direktivet eller ikke?

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Det som Reidar Johansen og Marit Arnstad nå tok opp, er egentlig en del av det samme. Det som er tilfellet med dette direktivet, er at det totalt sett er en skjerping, og vår faginstans, Næringsmiddeltilsynet, så ingenting i veien for å gå inn for dette.

Marit Arnstad har problemer med den forklaringen som jeg gir når det gjelder vårt miljøregelverk i EØS-avtalen. Det jeg gjorde, var å gjenta det som står i proposisjonen som ble sendt til Stortinget.

LEIAREN: Ja takk. Det var rettsaktene.

Vi går til Eventuelt.

Sak nr. 3

EVENTUELT

LEIAREN: Marit Arnstad hadde liggjande ei over frå tidlegare, og kan ta det med det same.

MARIT ARNSTAD (SP): Jeg fikk skriftlig svar på et par spørsmål som jeg stilte i det siste møtet i EØS-utvalget om regelverket når det gjelder veterinære forhold. Jeg ser at dette brevet er datert i dag. Men er det slik at man nå er kommet fram til en politisk løsning på disse spørsmålene? Foreligger det enighet mellom norske myndigheter og EU, og kan en si noe mer om når en vil komme tilbake til Stortinget med en samlet framstilling av dette? Det har vært greit å få vite det, for denne saken har gått fram og tilbake ganske lenge uten at vi har hatt store muligheter til å forholde oss til noen tidsrammer.

(GSR)

LEIAREN: Er det nokon av dei andre spørsmåla som dreier seg om veterinære saker? Reidar Johansen - gjeld det dette spørsmålet?

REIDAR JOHANSEN (SV): Nei, det gjelder en oppfølging av det siste. Det gikk litt for raskt.

LEIAREN: Vi kjem tilbake til det. Vi tar det veterinære først.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Dette står også på dagsordenen for EØS-komiteen, der det vil bli gitt en statusrapport. Arbeidet er i godt gjenge, og det ble på slutten av forrige måned holdt et ekspertmøte mellom Norge og kommisjonen, der man gikk inn på de spørsmålene som jeg nevnte i et tidligere møte, nemlig handel med sau og geit.

For Norge har det i denne sammenhengen vært viktig å komme frem til en ordning som kan sikre at vi fortsatt skal ha en meget god kontroll over flere alvorlige småfesykdommer. Så langt som vi nå er kommet i arbeidet, synes det som vi kan regne med at vi kan opprettholde vårt eget nasjonale regelverk i hvert fall i en periode, for EU skal nå gå gjennom hele sitt regelverk på dette området. Vi har derfor ikke grunn til å tro at det skal være noen problemer for Norge på det området. Kommisjonen skal ha en gjennomgang med Island når det gjelder deres grensekontrollstasjoner, og man regner med å ha et felles møte i løpet av november måned for å se om det nærmer seg en finalisering. Men arbeidet synes i hvert fall å være i godt gjenge, og vi har også et sterkt krav spesielt fra våre fiskeeksportører hengende over oss.

LEIAREN: Ber fleire om ordet når det gjeld det veterinære området? - Elles får Kaci Kullmann Five ordet.

KACI KULLMANN FIVE (H): Det er to av de sakene som står nevnt her hvor jeg gjerne vil ha en kort oppdatering for å høre om det er noe nytt. Den ene gjelder kumulasjon, som står som sak nr. 8, og den andre gjelder selvfølgelig laksen.

(GSR)

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: For å starte med det siste, så er det en prinsipiell uenighet mellom Norge og kommisjonen når det gjelder anledning til å gjennomføre en anti-subsidieprosedyre mot Norge. Vi fremholder at dette dreier seg om EØS-avtalen og de rutinene som ligger i det institusjonelle systemet. Vi er nå kommet dit hen at vi er enige om at vi er uenige, og det er da viktig for oss å komme med en ryddig orientering om hele vårt generelle virkemiddelapparat, for det er det det er. Det er ikke slik at vi subsidierer vår laksenæring.

Den andre delen av dette er en kritikk av vår næring. Vi har nær kontakt med næringen, og det har vært viktig at de har åpnet opp og vært ryddige når det gjelder å vise frem sin virksomhet. De har gjennomført mange undersøkelser som de har måttet svare for til kommisjonen, og i neste omgang kan man antakelig regne med at enkelte av bedriftene blir endevendt. Dette er de klar over og har fremholdt overfor de ulike leddene sine at de må være samarbeidsvillige. Vi har hele tiden vært redd for at en del av landene vil kjøre på at man skal sette i verk spesielle tiltak mot Norge, og det har vært usikkerhet om hva Irland vil gjøre. Men så langt ser det ut til at en del av medlemslandene også er blitt med på den andre siden, og både Danmark og Nederland har vel mer gitt støtte til Norge, dvs. også til kommisjonen, som nå forsøker å roe ned medlemslandene. Så akkurat nå har vi vært inne i en rolig fase.

Når det gjelder kumulasjon, regner vi med at iverksettelse forventes 1. januar neste år, selv om Ungarn, Polen og Bulgaria har varslet at de vil få noen praktiske problemer med denne fristen. EUs råd tok det nye systemet i bruk 25. juli i år, men det gjenstår å endre opprinnelsesreglene i samtlige europeiske frihandelsavtaler. Derfor vil dette ta noe tid. Vi tar sikte på å endre EØS-avtalens protokoll 4 i EØS-komiteen neste måned, slik at vi skal være på samme linje som EU. Det betyr også en endring av den bilaterale frihandelsavtalen mellom Norge og EU, og det vil antakelig skje på det samme møtet eller muligens noe senere. Dette betyr mye for våre bedrifter.

REIDAR JOHANSEN (SV): Statsråden svarte ikke på mitt spørsmål, og det er fristende å tolke det som en bekreftelse på at en på nasjonalt grunnlag ikke kan heve eller senke de maksimumsverdiene som er omtalt i det aktuelle direktivet. Det betyr i praksis at vi vil komme opp i tvangssituasjoner på enkelte områder der vi for å få det litt bedre, må akseptere at det blir litt verre på andre områder, og det synes jeg ikke er nødvendig.

(GSR)

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Hvis vi ikke hadde gått på direktivet, hadde det vært litt verre. Direktivet innebærer nemlig en skjerping totalt. Men det er helt rett, som også Reidar Johansen sier, at når vi vedtar det, blir vi, som andre land, bundet av de verdiene som selvsagt gjelder for alle. Men hvis vi hadde valgt ikke å gå inn for det, hadde det faktisk vært en dårligere situasjon.

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Jeg har et spørsmål til det siste, og det er litt viktig med tanke på at vi skal behandle dette neste gang. Hvis vi ikke tiltrer direktivet, kan vi opprettholde den grenseverdien vi har når det gjelder plantevernmidler i korn, og det er vel ingenting i veien for at vi på ensidig nasjonal basis kan skjerpe kravene på alle de andre punktene hvor direktivet innebærer en skjerpelse, slik at vi kan fastsette ensidig nasjonalt de samme skjerpede grenseverdier som EU-direktivet gjør, og da er vi totalt sett i en bedre situasjon. Da opprettholder vi det skjerpede krav når det gjelder korn, og kan ensidig fastsette de øvrige i nasjonalt regelverk. Er ikke det riktig?

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Det er helt riktig hvis en har tenkt å ha sine egne kjøreregler ...

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): - på dette området.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Når det gjelder dette også, ja.

LEIAREN: Valet er enkelt - ta det ein likar eller la vere.

Fleire har ikkje bedt om ordet under Eventuelt.

Neste møte er allereie varsla, og det er den 19. november.

Møtet hevet kl. 16.10.